

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198855

UNIVERSAL
LIBRARY

ತರಂಗಿಣಿ

ಕಥಾ ಮಾಸಪುಸ್ತಕಾವಳಿ

೨೫

ನಾಭ

೪ ಸ೦||

೪೩

೮೨೩vi

ಬಹು ಸರಸ್ವತೀ

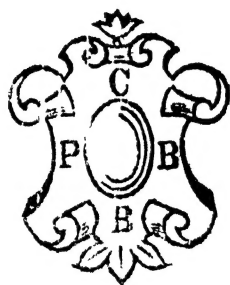
ಸರಸ್ವತೀಪೀಠಂ, ಬೆಂಗಳೂರು ನೆಟ್ಟ.

ತ ರಂಗಿಣೀ .

(ವಿವಿಧ ಕಥಾ ಮಾಸವುಸ್ತಕಾವಳಿ)

—೦—

ವಿಂಯೋಗಿನಿ

ಬಾಲಸರಸ್ವತಿ ಯವರಿಂದ
ವಿರಚಿತವಾದುದು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಕ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಟ್ರ್ ಬ್ರಾಂಚ್ ಮುದ್ರಾಲಯ.

ರಾ|| ಸಂ|| ಮಾಘ.

ಕ್ರ.ಯ. ೨, ಆಣೆ.

ವಿ ಜ್ಞಾನ ನೆ .

ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ಸಂಸಾರ ಚಿತ್ರವು
ಮನಕರಗುವಂತೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವುದು. ನವ ವಧೂಮಣಿ
ಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಓದಿ, ಹೇಗಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ
ಸುಖವುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ವರ್ತಿಸುವುದಾದರೆ,
ಅಹಲೋಕದ ಸುಖವೇ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವೆನಿಸುವುದು.

ಬಾಲ ಸರಸ್ವತಿ.

ಜಯತು ಭಗವಾನ್

ವಿರೋಗಿನಿ

ಒಂದನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ವಾಸುದೇವ ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣನು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗೇ
ಬಿಟ್ಟನು. ರೋಗವು ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿತು.
ಎಷ್ಟೋಮಂದಿ ವೈದ್ಯರು ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಗುಣಕ್ಕೆ
ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಬಲು ಗಟ್ಟಿಗರಾದ ಡಾಕ್ಟರು ಸಾಹೇಬರು
ಗಳು ಬಂದು ನಿಂತಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಔಷಧದ
ಸೀಪೆಗಳು. ಎಲ್ಲರೂ ರೋಗಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು
ತಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅವ
ರಿಗೆ ತೋರಿಬಂದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಯಾಯಿತು.
ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ
ಕಡಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಾಗುತ್ತಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ರೋಗಿಗೆ
ಔಷಧವನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಿದಾರೆ. ರೋಗಿಯೂ, ವೈದ್ಯಶಿಖಾಮಣಿ
ಗಳನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಕರೆಯಿಸಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ, ಅವರು ಕೊಟ್ಟದನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದಾನೆ. ಏನು ಕುಡಿದ
ರೇನು? ರೋಗಿಗೆ ಬೇರೆ ಸಾವಿನಿಂದ ಉಳಿಗಾಲವು ಕಂಡು ಬರ

ಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಲಹೀನನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾಹೇಬರುಗಳು, ರೋಗಿಯು ಬದುಕುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿದರು.

ರೋಗಿಯು ಇದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಈ ಸಲ ತನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ರೋಗದಿಂದ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದುರ್ಭವವೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು, ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿ ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವುದೇ ಲೇಸು, ಎಂದು ನಿರ್ಧರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ. ನಾಸುದೇವ ಮಹಾಶಯನು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಕಾಳೀಕಿಶೋರನೂ ತಡಮಾಡನೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದು, ತಂದೆಯ ಪಾದದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಏನೊಂದೂ ತೋಚದೆ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿದು ತಂದೆಯಪಾದಗಳನ್ನು ತೊಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕೂಡಲೆ ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಅವನ ಮೈದಡವಿ, ಮಗುವೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ವರೆಗೂ ಅದರದಿಂದ ಸಲಹಿದೆನು. ವಿದ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಮಾಡಿದೆನು. ತಂದೆಯಾದವನು ಮಗನಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಬೇಕಾದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೂ ಲೋಪವಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಈಗ ನನಗಾದರೋ ಕಾಲವು ಸಮಾಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಿ ದಿರಿಗೆ ನಾನು ಪರಲೋಕಗಮನ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಾದುದು. ಇದೊ, ಇನ್ನು

ಒಂದಕ್ಕೆ ನೀನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿ ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ಪುರ
ಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಚಿರಜೀವಿಯಾಗಿ ಬಾಳು. ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೋ
ಕೆ, ಇನ್ನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ವಾಸುದೇವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಿ
ರ್ಗಲವಾದ ಅಶ್ರುಧಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ
ರೃದಯವೇ ಬಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಬಲು ಹೊತ್ತು ಯಾರ ಬಾ
ಸಿಂದಲೂ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ತಂದೆಯು ಬಲು
ಮಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಸನವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ-ಮಗುವೆ,
ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ತಾನೆ ಬದುಕಿದ್ದಾರು? ಹಾಗೆ
ಬದುಕಿದ್ದರೂ, ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಸಾಯಲೇ ಬೇಕು.
ಇದು ವಿಶ್ವವಿಧಾತನ ನಿಯಮವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ
ವ್ಯಸನಪಟ್ಟೇನು? ಧೀರನಾದವನು ಮರಣವನ್ನು ಕುರಿತು
ಎಂದಿಗೂ ದುಃಖಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನೂ ನನ್ನ ಮರಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು
ಕಾತರನಾಗಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಮಗುವೆ, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಾಳು;
ಸುಖಿಯಾಗಿ ಬಾಳು, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ತಂದೆಯನ್ನು
ಕುರಿತು ಗದ್ದದ ಸ್ವರದಿಂದ ತಂದೆಯೇ, ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ತಂದೆ
ತಾಯ್ನು ಬದುಕಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ,
ಬಹುಕಾಲ ತಂದೆತಾಯ್ನು ಸೇವೆಯು ನನಗೆ ಲಭಿಸದೆ ಹೋ
ದುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡೆನು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ತಂದೆಯೆಂದೂ,
ತಾಯೆಂದೂ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವೂ ನೀನೇ ಎಂದೂ

ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಈಗ ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು-
ಎನ್ನುವುದರೊಳಗೆ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ ಬಾಯಿಯು ಕಟ್ಟಿಯೇ
ಹೋಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣನು-ಮಗುವೆ! ವೈಸನಪಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನ
ವಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ವೈಸನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
ಏನು ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದು. ನೀನು ಎಷ್ಟು ಅತ್ತರೆ ತಾನೆ
ಆಯಿತು, ಸಾಯತಕ್ಕವರು ಬದುಕಬಲ್ಲರೆ? ನೀನು ಇದ್ದೆಲ್ಲ
ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿ
ಮಿಟ್ಟು ನಡೆ, ಭಗವಂತನು ಕೆಡಕು ಮಾಡಲಾರನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತೆಳೆದ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನಿದೆ? ಇದೋ,
ಇದೇ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವ ಕೊನೆಯ ಉಪದೇಶ. ಈಯು
ಪದೇಶವು ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ
ರಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವೇ ಬರಲಿ, ಎಂತಹ ತೊಂದರೆಯೇ ಬದ
ಗಲಿ, ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬೇಡ, ಕಂಡೆಯಾ?

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನ ಮುಖಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕಳೆಯೊಂದು ತಲೆದೋರಿತು. ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂ
ದು ವಿಧವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಏಳಲಾರದೆ ಮಲಗಿದ
ವನು ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು
ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ದೇವರ ಧ್ಯಾನ
ವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೇವಲ ವೈಸನಾಕ್ರಾಂತನಾದ ಮಗನ ಮುಖ
ವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಮಗನಾದರೋ ಕಲ್ಲಿನ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ-

ಮಗುವೇ, ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏತಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೀಯೆ ? ನನ್ನ ಕಾಲವೇನೋ ಆಗಿರೋಯಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನದೊಂದು ಕೋರಿಕೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಡೆ ಯಿಸಿಕೊಡು, ಅದಿನ್ನಾವುದೂ ಅಲ್ಲ. ನೀನು ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹೆಂ ಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಈಗಲೇ ಹೊರಡು. ಬೇಗಾ ಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಕಾಲ ಹರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಎಂದನು.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಸ್ತನಾಗಿ-ತಂದೆಯೇ! ಇಂ ತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಿ ?

ಆಗ ತಂದೆಯು, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದಾಸಹಾಸಿಯರು ಇದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗು. ಹೋ ಗು, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ರಾಮರತ್ನರಾಯನು ರಸಾಲಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂ ಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಬ್ಬ ಪರಮಶಾಕ್ತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಅವನ

ಮೈಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತಚಂದನದ ಪಟ್ಟೆಗಳು. ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಧವಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳು. ಅವನು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟವನೇ ಅಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಸರವಾಗುವಂತೆ ಗೊಣಗಾಟು ತ್ತಲೇ ಇರುವ ಪದ್ಧತಿ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೈಯ ರಕ್ತವೆಲ್ಲಾ ಇಂಗಿಹೋಗುವುದು. ಉಂಟವರೆಲ್ಲಾ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಭಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದಾಸ ದಾಸಿಯರೆಲ್ಲಾ ಇವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೂಪದ ಯಮನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇವನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಗುಣಾಧ್ಯನಾದ ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ವಿಯೋಗಿನಿ. ಇವಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣನ ಮಗನಿಗೆ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತನಾದ ಕಾಳೀಕಿತೋರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ರಾಮರತ್ನನು ಪರಮಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬುದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇವನ ಬೀಗನಾದ ವಾಸುದೇವ ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣನು ಪರಮವೈಷ್ಣವನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮತ ವೈಷ್ಣವ್ಯದಿಂದ ಬೀಗಬೀಗರಿಗೆ ಅಂತರಂಗವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಿರಬಹುದೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಮುಂದಣ ಕಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ವಿಧಾತನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಎಂತಹ ಪ್ರಬಲವಾದುದೋ ? ಅಂತೂ ಇವರಿವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧವೇನೋ ಬಳೆದುಹೋಯಿತು. ಈ ಪರಮಶಾಸ್ತ್ರೀಯನಾದ ರಾಮರತ್ನ

ನಿಗೆ ವಿಯೋಗಿನಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಲು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ, ಮಗನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೃದಯವು ಮರುಭೂಮಿಯಂತದೇ ಆದರೂ, ವಿಯೋಗಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಆ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಪುಷ್ಪವೂ, ಲೋಭಿತವಾದ ಒಂದು ಮನೋಹರ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಇದ್ದಳು. ರಾಮರತ್ನನು ಮಗಳ ಪ್ರೀತಿನಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು, ವಿಯೋಗಿನಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಹೃದಯಾಧಿತೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಹಗಲರಾತ್ರಿ, ಅವಳಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಜೀವನ. ಬಲು ಮಾತಿನಿಂದೇನು, ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಅವಳೇ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಾಲವೂ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟವನೇ ಅಲ್ಲ.

ವಿಯೋಗಿನಿಯಾದರೂ, ನಿರುಪಮರೂಪವತಿ, ಗುಣವತಿ, ದಯಾವತಿ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳ ರೂಪವನ್ನೇ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನವನ್ಯಾಸರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಣನೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಯಮವುಂಟೆಂದು ಹೇಳುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಆ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಳಗಾಗಲಾರೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇರುವುದು. ಮುಂದೆ ವಾಚಕರಿಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಇಂತಹ ಸರ್ವಮಂಗಳೆಯಾದ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ರಾಮರತ್ನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮನೋಮೋಹನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿ

ಯಂತೆ ಕಣ್ಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮರತ್ನನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಜೀವವನ್ನು ಹಿಡಿದಾನು? ಮಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಮರತ್ನನಿಗಿರುವ ಈ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಪ್ಪೇನು, ಕಾಳೇಕಿಶೋರನಿಗೂ ಇದು ತಿಳಿಯದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತುಗಂಟೆಯಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಳೇಕಿಶೋರನು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಕಾಳೇಕಿಶೋರನ ಮನಗೂ ರಸಾಲಪುರಕ್ಕಿ ಅರೇ ಆರು ಮೈಲಿ. ಕಿಶೋರನು ಬದದೊಡನೆಯೇ ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಬಹು ದಿನದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳು ಪರಮಾನಂದಭರಿತಳಾದಳು. ಆದರೂ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಳಿಯನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪಕಳವಳಗೊಂಡಿತು. ಬಳಿಕ ಅವನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡುದಾಯಿತು. ಬೀಗನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಆಪತ್ತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹು ದುಃಖಿಸಿ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಧೈರ್ಯದೊಳಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮತ್ತೂ ವ್ಯಸನವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ತಾಯೆ ! ನಾಳೆಯೇ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಲಾದೀತೆ? ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹಮ್ಮುತ್ತಿರುವನು. ಈಸಲ ಅವನು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಸಾಯುವ

ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದುಸಾರಿ ಸೊಸೆಯನ್ನುನೋಡಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಯು ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ—ಏತಕ್ಕೆ ಆಗಬಾರದು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ; ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟವಾಗಿತ್ತು. ದಾಸದಾಸಿಯರಲ್ಲಾ ತಮತಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮರತ್ನನೂ ತನ್ನ ಶಯನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಯಥಾರೀತಿಯಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಸರ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರವಾಸಿಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಹಶಃ ದೇವೀ ಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಹುತಿಯೇ ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಯು ಸಡಗರದಿಂದ ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಇವಳು ಬಂದದ್ದು ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವನು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರದಿಂದ-ಏನು ? ಎಂದನು.

ಹೆಂಡತಿ-ಅಳಿಯನು ಬಂದಿದಾನೆ.

ಗಂಡ-ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೆ ?

ಹೆಂಡತಿ-ಇಲ್ಲ. ಬೀಗರಿಗೇನೋ ಮೈನೆಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲವಂತೆ.

ಗಂಡ-ಹೂಂ.

ಹೆಂಡತಿ-ಈಗಾರಿ ಬಂದಿರುವ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದಂತೆ.

ಗಂಡ-ಸರಿ

ಹೆಂಡತಿ-ಸರಿಯೇನು ? ಅಳಿಯನ ಮುಖ ವೆಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿದೆ.

ಗಂಡ-ಊ ಹೂಂ

ಹೆಂಡತಿ-ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದ್ದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ. ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಂಡ-ಹಾಗಾದರೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಬಂದನು ?

ಇವನ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಯು ಮಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಳೋ, ಆ ಮಾತು ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ರಾಮರತ್ನನು ಚತುರ. ಹೆಂಡತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೀಗನಿಗೆ ಮರಣಾವಸ್ಥೆಯು ಸಂಭವಿಸಿರುವುದು ಸುಳ್ಳು. ಮುದುಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಗಾಗ ಹೀಗಾಗುವುದುಂಟು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಗಾಬರಿ ಬಿದ್ದು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವನು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕನು. ರಾಮರತ್ನನು ನಕ್ಕುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಹೆಂಡ

ತಿಯು-ಇಲ್ಲಾ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಸಾರಿ ಅವರು ಉಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವಹಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ, ಎಂದಳು.

ರಾಮರತ್ನ-ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ?

ಹೆಂಡತಿ-ಇಲ್ಲ, ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಮಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದೀತು.

ರಾಮರತ್ನ-ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು, ಆಚೆಗೆ ಹೋಗು. ಬೀಗನಿಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಳಿಯನು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು. ಅದಿರಲಿ. ನೀನು ಇದು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬರಬೇಡ.

ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೆ ಕೈಯನ್ನೂ ಮುಖವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ-ಸರಿಸರಿ, ಇದೇನಿದು? ಇದು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವೇ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲಸ್ಥರಾದ ನಮಗೆ ತಕ್ಕುದೇ? ಎಂದಳು.

ರಾಮರತ್ನನು ಹೆಂಡತಿಯ ಕ್ರೋಧೋದ್ಭವಿತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ, ಅಳಿಯ ಬಂದು ಮಾನನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ರಾಮರತ್ನನು ಅಳಿಯನನ್ನು ಕುರಿತು—ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಈಗ ಹೇಗಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ—ಈಸಾರಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಉಳಿಯುವ ಆಶೆ ಬೇರೆಇಲ್ಲ. ವೈದ್ಯರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೆಲ್ಲಾ

ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ದೈವಯತ್ನದಿಂದ ಬದುಕಿದರೆ, ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ, ಎಂದ. ಹೇಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮರತ್ನನ ಮುಖವೂ ಬಾಡಿತು. ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಗಂತೂ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದಳು. ಆ ಬಳಿಕ ರಾಮರತ್ನನು—ಹಾಗಾದರೆ ಆಯ ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹೇಗೆಬಂದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರ-ನಾನೇನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆ.

ರಾಮರತ್ನ-ಹಾಗೆಯೇ! ಸರಿ, ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಗಳನ್ನು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟೇ ಸಮಯ! ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರ-(ವ್ಯಸ್ತನಾಗಿ) ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಕ್ಕಳಾಮರಿಗಳನ್ನು, ನೆಂಟರಿಪ್ಪರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ.

ಹೀಗೆಯೇ ಮಾವ ಅಳಿಯಂದರಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳು ನಡೆದವು. ಆಮೇಲೆ ರಾಮರತ್ನನು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ-ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಿ. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಲ್ಲಾ ನಾನು ಹೊಣೆಯಲ್ಲಾ.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಳುಹಿಸಲಾರೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋದನು. ಅವನ ಸ್ಥೈರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಹೋಯಿತು. ಅವನ ಕುತೂಹಲವೂ ಹಾಳಾಯಿತು. ಮಾವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡುವನೆಂದು ಅವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ತಂದೆಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ತಂದೆಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಮಾವನ ಪೌರಾತ್ಮ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ ತಂದೆಯು ಈ ವರ್ಷ ಹತನಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಂದೆಯು ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರೆ, ಅದು ಈಡೇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ, ಕೊರಗಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಮಾವನನ್ನು ನೋಡಿ-ಬರೀಮಾತುಗಳಿಂದ ನನಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈಗ ತಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಅವಳ ಗಂಡನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವುಂಟೇ, ಇಲ್ಲವೇ ?

ಎಂದನು.

ರಾಮರತ್ನ-ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳೆಯಿಸುವುದರಿಂದ ನನಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ನನಗೊಬ್ಬಳೇ ಮಗಳು, ಮತ್ತುರೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವಳೇ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿನಿಯು. ಅವಳು ಅವಳ

ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೇ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರೂ, ಅವಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆಯಾಗಲಾರದು.

ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಗಂತೂ ದಿಕ್ಕೇ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯು ಚಿತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ಅಲುಗಾಡದೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ನಿರಾಶನಾಗಿ-ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕರ್ತನು ನಾನ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿಯು ಕೈ ನೀಡಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ನೋಡಿದವನು ಹೋಗದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದನು.

ಅಳಿಯನು ಕೋಪದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೊರಟುಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನಂಗಮೋಹಿನಿಯು ಅಪ್ರತಿಭಳಾಗಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು-ಅದೇಕೆ, ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಕೂಡದು? ಪಾಪ! ಅಳಿಯನು ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅವನಿಗೂ ಬಹು ದುರ್ವಶೆಯು ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಮಗಳು ಬಹುಕಾಲ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರೇನೆಂದುಕೊಂಡಾರು? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಗಲಗಲನೆ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಮುಖವು ಕೆಂಪೇರಿತು. ಕೋಪವೂ ಮಿತಿ ವಿಸಾರಿತ್ತು.

ಹೆಂಗಸರ ಈ ಗೊಡ್ಡ ಬೆದರಿಕೆಗೆಲ್ಲಾ ರಾಮರತ್ನನು

ಹೆದರತಕ್ಕವನೇ ! ಆತನು ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮತ್ತು ಕೋಪದಿಂದ-ಲೋಕದ ಜನರ ಪೊಳ್ಳು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ರಾಮರತ್ನನು ಲೆಕ್ಕಿಸತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದರೆ ಬರಲಿ, ಹೋದರೂ ಹೋಗಲಿ, ನನಗೇನೂ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ಸಾಕಿ ಕಂಡವನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕುದೆಲ್ಲಾ ಆಗಲಿ. ನಾನು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನೆಂಬುದೂ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿಯು ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡನೆಂಬುದೂ, ಗೊತ್ತೇ ಇದೆಯಷ್ಟೆ. ಪಾಠಕರಿರಾ ! ಅದನ್ನು ಡಯೆಯಿಟ್ಟು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಆ ಯುವತಿಯು ಇನ್ನಾರೂ ಹೊರಗಿನವಳಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವಳಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೇ ? ಇಲ್ಲ, ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ವಿಯೋಗಿನಿಯೇ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದು. ಆವಾಗ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನೋ, ಆಗ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಗಂಡನ ಕೈಯನ್ನ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು-ಇದೇನು ? ನಿಮಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರ-ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯದೇ ಇದ್ದೀತೆ? ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಡಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆಯೆ ? ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯ ನಿಗೆ ತಾನೇ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯದೇ ಇದ್ದೀತು ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಸರಿ, ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ನಿಮ್ಮಂತಹರೇ ಈರಿತಿ ಕೋಪವಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಹೇಳತಕ್ಕದೇನು ? ಅದೂ ತಂದೆ ಮಾವ ಇಂತವರಲ್ಲಿ !

ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಹೆಂಡತಿಯು ಬಿಡಲಿಲ್ಲಾ. ಕೈ ಹಿಡಿದು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಾ ಉಪಚರಿಸ ತೊಡಗಿದಳು. ಇದಾವುದೂ ಅವನಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಕೋವಾಗ್ನಿಯು ಕೊಂಚ ನಂದಿತು. ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾಯೆಯೇ ಹೀಗೆ. ಎಂತಹ ವೀರನೇ ಆಗಲಿ, ಧೀರನೇ ಆಗಲಿ, ಹಠವಾದಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಅಬಲೆಯರಿಗೂ ಸೋತೇ ಸೋಲುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತ ನಾಗಿ-ನೋಡು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವು ದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಿಗೈಯೆಷ್ಟೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ ? ಎಂದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ?

ಕಾಳೀ-ಸಾಧ್ಯವೇ ಶಿರೋಮಣಿಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಾ ವುದೋ ಅದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನು

ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನೀನೇಬಲ್ಲೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು. ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೇನು ಅಡ್ಡಿ ?

ವಿಯೋಗಿನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಬಲು ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ-ಹಾಗೋ ಸರಿ, ನಾನು ಹೇಗೆತಾನೇ ಬರಬಲ್ಲೆ ? ಎಂದಳು

ಕಾಳೀ-ಹೇಗೆತಾನೆ ಬರಲಾರೆ ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನಾನು ಇನ್ನೂ ತಂದೆಗೆ ಅಭೀನಳಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು. ತಾವು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ಅವನೇನೆಂದುಕೊಂಡಾನು ? ಜನರ. ತಾನೇ ಏನೆಂದುಕೊಂಡಾರು ?

ಕಾಳೀ-ಸತಿವ್ರತೆಯೆಂದು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಇನ್ನಾವುದು ? ಆದರೆ ನಾನು ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು. ಆಮೇಲೆ ಜನರಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಲ್ಲ ?

ಕಾಳೀ-ನೀನು ಬರದೇಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಮಾತ್ರ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲವೋ ? ಆಗ ಜನಗಳಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಲಾರದೋ ? ಸಾವಿರಾರು ಮಾತುಗಳೇಕೆ ? ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟೇ. ಗಂಡನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಗೌರವಕ್ಕೇನೂ ಕುಂದಕವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದನು. ಎದ್ದವನು

ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಟೇ ಹೊರಟನು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಅವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಚರಣ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಆತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಕಾಯಿತು. ಬರೀ ಅಳುವಿನಿಂದೇನು ? ಆಗ ಮತ್ತೆ ಗಂಡನನ್ನು ಕುರಿತು—ನಾಥ! ಹೋಗಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನೋಡ ಬಾರದೇ ? ಎಂದಳು.

ಕಾಳೀ-ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ನಾನು ಕೇಳತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಕೇಳಿಕೋ.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಬಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಳೀ-ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲಾರನು. ನೀನು, ನೀನು ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಈ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನೊಡನೆ ಬಾ.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಸ್ವಾಮಿ ! ನೀನೇ ನನಗೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಇಹ ಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ನೀನೇ ನನಗೆ ಗತಿ. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವೇನು ? ಆದರೆ, ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಬರಲಿ ? ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಕ್ಕೇನೋ ನನಗೆ ಬಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಳೀ-ಹಾಗಾದರೆ ಆ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತೊರುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಕಾಲು ತೆಗೆದನು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಅನನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ-ಹೊರಟೇ ಹೋಗುವಿರಲ್ಲ! ಈ ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಇನ್ನು ಹೋಗ ಬಾರದೇ ? ಎಂದಳು.

ಕಾಳೀ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಈಗಲೋ, ಇನ್ನೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಇದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೀವವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದ ಕೊಂಡಿ ದಾನೆ. ಇಂತದರಲ್ಲಿ ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಿಯಾ? ಅಯ್ಯೋ ! ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಸಹಾಯಿಲ್ಲವೇ? ಇದೋ ನೋಡು, ಈಗಲೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಬರುವುದಾದರೆ ಕತ್ತಲೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲೆನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಅದೇನೋ ಅನುಕೂಲವೇ ಸರಿ, ಆದರೆ- ಕಾಳೀ-ನಾಚಿಕೆಯಂತೆ ನಾಚಿಕೆ. ನಿನ್ನ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಕೊಂಡು ಉನ್ನತನಂತೆ ಹೊರಟೇ ಹೋದನು. ವಿಯೋಗಿನಿ ನಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ನೆಲನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು.

ಐದನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ ಮುಖವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡಿರಿ. ಆಗ್ರಹವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿರಿ. ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯಸನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೇ ವ್ಯಸನವೇ ಆಯಿತು, ಅವನೇನನ್ನು ತಾನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲನು? ಯಾರುತಾನೆ ಅವನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಯಾರು? ಏನೋ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಬಂದವನು ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಡವಾಡದೆ ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ ವಾಸುದೇವ ಶರ್ಮನಿಗೆ ತ್ವಸವ್ರೂ ಉದ್ವಿಗ್ನ ಮುಖವಾಯಿತು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು ನಿಶ್ಚಂಕಲವಾಗಿ ಶೂನ್ಯ ದೇಶವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಗಲವೃದ್ಧರೂ ವಾಸುದೇವ ವಿದ್ಯಾ ಭೂಷಣನನ್ನು ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನ ಅವಸಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಅವನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹು ವ್ಯಸನವಾಯಿತು. ಯಾರ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷದ ಗುರುತೇ ಇಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾ ಭೂಷಣನ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಜನಗಳ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತೊಯಿದು ಹೋಗಿದ್ದಿತು. ವಾಸುದೇವನು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ

ಹೋದನು. ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಡೆದು ಹೋದವು. ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣನು ತನ್ನ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನೇ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ. ಕಾಳೀಕಿಶೋರನಿಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಲು ಬೇಸರವಾಗಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸಾರ ಬಂಧದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಪಾಠಕರೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಿಶೋರನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತ ನೊಬ್ಬನು ಬಂದ-ಕಿಶೋರ, ಇದೇನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜುಗಿಸಿದೆ? ನಿನಗೆ ಅಂತಹ ಕಷ್ಟವೇನು ಬಂದುದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಇನ್ನಾರಾದರೂ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಕಿಶೋರನು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕೇಳಿದ ಸ್ನೇಹಿತನಲ್ಲಿ ಬಹು ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿತಾದಕಾರಣ, ಅವನೊಡನೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮರೆಮಾಚದೇ—ಪ್ರಭಾತ, ಏನೇನಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಧಾತನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವನೋ ಅದದು ನಡೆದೇ ಹೋಗುವುದು. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಲಾರರು. ನನಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆಯು, ಅಂಥಾ ನನ್ನ ತಂದೆಯು, ಸಾಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಹು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ

ದರೂ ಅವನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾರದೇ ಹೋದನು. ಅಂತಹ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬದಗದೇ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸುಖವುಂಟೆ ? ಹಾಗೆ ಸುಖವು ತಾನೆ ಉಂಟಾಯಿತು, ಆ ಸುಖವು ನನಗೆ ಬೇಡ, ಸಾಕು ; ಈ ಲೋಕದ ಬಾಳೊಂದು ಬಾಳೆ ? ಎಂದು.

ಪ್ರಭಾತ-ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಗತಿ ?

ಕಾಳೀ-ಯಾವದಿನ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಾಚಿಕೆಯ ನೆಪದಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತೃಣೀಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳೋ, ಆ ದಿನವೇ ಮನಸಾ ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದೆನು. ಇನ್ನು ನನಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾರು ?

ಪ್ರಭಾತ-ನಿನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗಯೇ ಸಂಸಾರಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರೆ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಣಾಲನೆ ಮಾಡುವರಾರು ?

ಕಾಳೀ-ನನಗೆ ನೀನು ಅವುದನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಡ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೇಸರವುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸಂಸಾರ ಬೇಡ.

ಪ್ರಭಾತ-ನಿನಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವಿರಕ್ತಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣ ? ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ತಾನೆ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲಳು ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅವಳ ಅಪರಾಧ ತಾನೆ ಏನು ?

ಕಾಳೀ-ಏನು ? ಹೆಂಡತಿಯ ಅಪರಾಧವೇನು ?

ಪ್ರಭಾತ-ನೀನು ವಿವೇಕಿ, ಮೂಢನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗ ಈಗ ತಕ್ಕ ಫಲವುಂಟಾಯಿತು. ಭಾರತಾಂಗನೆಯರಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಭೂಷಣವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದು. ಲಜ್ಜೆಯೇ

ಸಂಪತ್ತು, ಲಜ್ಜೆಯೇ ಪತಿಭಕ್ತಿ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಕಾಣೆಯಾ ?

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ ಶಾಂತವಾದ, ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖಮುದ್ರೆಯು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಸರಿಣಮಿ ಸಿತು. ಆಗ ಕರ್ಕಶಧ್ವನಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾತನನ್ನು ಕೂರಿತು— ನನಗೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆ ಲಜ್ಜೆಗೆ ಸಮಯಾಸಮಯವು ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ, ಎಂದನು.

ಪ್ರಭಾತ—ಹಾಗಾದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದುಂಟೆ ?

ಕಾಳೀ—ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕೋ ? ತಂದೆಯು ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಆ ಹಂಬಲಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನೋ, ಅವಳೇ ಹೆಂಡತಿ ? ಅವಳಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯು ಭೂಷಣ ? ಅವಳನ್ನೇ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುವುದು ? ಅವಳೊಡನೆಯೇ ಸಂಸಾರ ? ಅವಳೊಡನೆಯಿಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರಾ ಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಭಾತನು, ಏನೋ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆಚಾತುರ್ಯವು ನಡದೇ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಿಕಲ್ಪವೆಂಬಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಏನೋ ಅನರ್ಥವು ಸಂಭವಿಸುವಂತೆಯೇ ಇದೆ, ಎಂದು ಕೊಂಡು ಕಿಶೋರನನ್ನು ಕೂರಿತು — ನೀನು ಇಷ್ಟು ಹಠಮಾಡು

ವುಡು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಡು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡು. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ್ಷೇತ್ರವು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕಾಳೀ-ಪ್ರಭಾತ! ನೀನೇನೋ ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಹೇಳುವೆ. ಆದರೂ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುವುದು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಸುಖಪಡುವುದು ಬರೆದಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಖಪಡು ಬೇಕೆ? ಇಲ್ಲ, ನನ್ನಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸುಖ ಬರೆದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಭಾತನು ಮಿತ್ರನೊಡನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು-ಕಿಶೋರ! ದಯೆಯಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೀಯೇ. ಈ ಕ್ರೋಧವು ಶಾಂತವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕೆಲಸವು ತಪ್ಪಾದೀತು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡ, ಬೇಡ, ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡು, ಎಂದು ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಪ್ರಭಾತನ ಮ್ಲಾತುಗಳು ಕಿಶೋರನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಭಾತನು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಅರಣ್ಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ದಿವಸಗಳ ಮೇಲೆ ದಿವಸಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದವು. ತಿಂಗಳುಗಳೂ ಕಳೆದುಹೋದವು. ವರಸವು ನಾತ್ರ ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಮರತ್ನನು ಅಳಿಯನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಎಂಬಿನಂತೆಯೇ ಉದಾಸೀನನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು. ಕಾಲವು ಯಾರಿಗೋಸ್ಕರ ತಾನೇ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದು? ಕಾಲದ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಯುಷ್ಯವೂ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಯುಕ ಬಂದು ಅಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿತು. ರೋಗವಾದರೋ ಬಲವತ್ತರವಾದುದು. ರಾಮರತ್ನನು ರೋಗದ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಬಹು ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಾ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾನೆ. ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮಗಳು ಕುಳಿತು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಲಿರಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಮರತ್ನನು ಮಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಅಸಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ವ್ಯಸನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಆ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದನು. ಅದನ್ನುನೋಡಿ ಮಗಳು ಬಹುಕಾತರಳಾದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಸ್ವಭಾವತಃಕೋಮಲೆಯಾದ ಇವಳು ಮನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಅತ್ತಳು. ಇವಳು ಅಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ಅಳುವು ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ಮತ್ತೂ

ಅತ್ತಳು. ಆಗ ರಾವ ರತ್ನನು ಪ್ರಾಣವೇ ಹೋದವನ ಹಾಗಾ
 ದನು. ಒಡನೆಯೇ ಅಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಚಾಪಲ್ಯ.
 ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ದಾಸ
 ದಾಸಿಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಿಯೋಗಿನಿಯೂ ತನ್ನ
 ಸ್ವಾಮಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯ್ಯಾರೆ ಬರೆದು ಒಬ್ಬ
 ಆಪ್ತಳಾದ ದಾಸಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಸರಿ
 ಯಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ
 ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವನು ಗದರಿಸಿ
 ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಮೇಲೆ ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಕಾಗದವನ್ನು
 ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಗದದ ಕಡೆಗೂ ಅವನು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು
 ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮುಖವನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂ
 ದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.
 ವಿಯೋಗಿನಿಯಂತೂ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನ್ನ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಕೊರಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಸಾಕಾಯಿತು. ಎಷ್ಟು
 ಅತ್ತರೆ ತಾನೇ ಏನು? ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಬೇರೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.
 ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ಯಥಾರ್ಥಪುರುಷನಾಗಿದ್ದನು. ಮಾವನ
 ಮನೆಯೆಂದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದವೆಂದ,
 ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನೆಲ್ಲ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನಾ
 ದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಮಾವನ ಮನೆಯವರ ಬಲುಮೆಯನ್ನು ಸಂಪಾ
 ದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಗಂಡಸರ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾ
 ಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅವಸಾನ ಕಾಲ
 ವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು, ರೇಗಿ ರೇಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು

ಬಂದ ಮಾವನ ಮನೆಯವರನ್ನು ಥಿಕ್ಕರಿಸಿದನು. ಕಾಳೀ ಕಿಶೋರ ! ನೀನೇ ದಿಟ್ಟನಾದ ಗಂಡು.

ರಾಮರತ್ನನಿಗೆ ರೋಗವು ಬಳೆಯಿತು. ಇವನ ಯೋಗ ಹ್ವೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಘೋಷನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಫಲಿಸುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕರೆಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಇಲ್ಲದ ನೆಪವೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿ ಉಪಾಯವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾ ದೈವವೇ ! ನಿನ್ನ ಗತಿಯು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು. ನೀನು ಯಾರು ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಇರುವೆ. ನಿನಗೆ ನಮ್ಮವರೂ ಬೇರೆಯವರೂ ಎಂಬ ಭೇದವೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ಸಿಸ್ಪಕ್ಷಪಾತೀ ನಿನ್ನ ಶಾಸನವೂ ಸಿಸ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದುದು. ಅನುದರಿಂದಲೆ, ರಾಮರತ್ನನನ್ನು ಹಾಗೆ ಗೋಳಾಡಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಇದೋ ನೋಡು, ರಾಮರತ್ನನು ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಬಲವತ್ತರವಾದ ರೋಗದ ಯಾತನೆಯಿಂದ ನರಳಿ ನರಳಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಗಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಪತಿಪರಾಯಣೆಯಾದ ಅನಂಗ ಮೋಹಿನಿಯು ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಳು. ಇನ್ನು ವಿಯೋಗಿನಿಗೆ ದಿಕ್ಕಾರು ? ವಿಯೋಗಿನಿ ! ನೀನು ಬದಿಕ್ಕಿರುವವರೆಗೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆಯಾ ? ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ! ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗವನ್ನು

ಕೊಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತಹ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ
ಬಂದು ಬಗೆಯಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟುದರ ಫಲವು ನಿನಗೆ ಈಗ
ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಯಾವಾಗ ವಿಯೋಗಿನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವು ತಪ್ಪಿತೋ
ಆಗ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಬಡ
ನೆಯೇ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಬಂದು ಪಾಲಕಿಯನ್ನು
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು.

ದಾಸಿ-ಯಾಕೆ ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನಾನು ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗ
ಬೇಕು.

ದಾಸಿ-ಈಗೇನು ಬಂತು ? ಗಂಡನು ಬಂದು ಕರದಾಗ
ವಾತ್ಸ, ಈ ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿತ್ತು ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ತಂದೆ ತಾಯ್ಗಳ ಮಾತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ
ನಾನು ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ಆಗ ನಾನು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.
ಈಗ ಅವರು ಇಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಯೋಜ
ನವೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರುಡಾನ್
ಬಂದಾರು ? ಈಗ ನಾನೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ
ಗತಿಯೇನು ? ತಡಮಾಡದೆ ಪಾಲಕಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು.

ದಾಸಿಯು ಇನ್ನೇನೂ ಹೇಳಲಾರದೇ ಪಾಲಕಿಯನ್ನು
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆದು
ಕೊಂಡು ಪಾಲಕಿಯನ್ನು ಏರಿ ಹೊರಟಳು. ಅದು ಬೇಗ
ಬೇಗನೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಕಿಶೋರನ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ

ದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಪಾಪಕಿಯಿಂದಿಳಿದು
 ಪಾದಚಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಹೊರಟಳು. ಗಂಡನ ಮನೆಯೂ ಸಮಾ
 ಪಿಸಿತು. ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಶರೀರವೆಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿತು. ಅದರೂ
 ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆದಳು. ಮನೆಯು ಹತ್ತಿರವಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮೈ
 ಬೆವರುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು.
 ಬಳಗೆ ಹೊಗಳು ಕಾಲೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ನೆಗ್ಗಲು
 ಮುಳ್ಳುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ನೋವಾಗು
 ವದೋ ಅಷ್ಟು ನೋವಾಯಿತು. ಅಯ್ಯೋ! ಈ ಹಾಳು
 ಪ್ರಾಣವು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿರು
 ತ್ತದೆ, ಎಂದು ಅಡಿಗಡಿಗೂ, ಯೋಚನೆಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.
 ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಬಳಹೊಕ್ಕಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದರೂ ಇರ
 ಲಿಲ್ಲ. ಕಿಟಕಿ, ಬಾಗಿಲು ಇವುಗಳು ತೆರನೇ ಇವೆ. ಒಂದು
 ನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಂದರಸಕ್ಕೆ ಅಕರವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯು
 ಈಗ ವಿಯೋಗಿನಿಗೆ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸ್ಥಳಾನ
 ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಕೂಡಲೇ
 ಅವಳ ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ಹೋಗಿ ಕಿಟಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
 ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಇವಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ
 ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿ ಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯವುಂ
 ಟಾಯಿತೇ ಹೊರತು, ಇವಳ ಕೂಗಿನಿಂದ ಮತ್ತೇನೂ ಪ್ರಯೋ
 ಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪಕೂತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಎದ್ದು
 ಮನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಡುಕಿದಳು. ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ಏನೇನೂ
 ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಯೋಗಿನಿಗೆ ಕೈಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲ ಬಲವೇ ತಗ್ಗಿ

ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಮಾತು ಹೊರಡದು. ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯು ಮಾತ್ರ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾರೊಡನೆ ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ. ಇವರಿಬ್ಬರೇ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿ ಯನ್ನು ಕಳೆದರು.

— 0 —

ವಿಳನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಗ್ರಾನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಆರೂಣ ದೇವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರವಾಡುತ್ತವೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಧ್ವನಿವಾಡ ಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಸೂರ್ಯದೇವನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೆದರಿ ಕತ್ತಲೆಯು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿತ್ತು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಎದ್ದಳು. ಎದ್ದು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಮನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಡುಕಿದಳು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಸ. ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಡನೆ ಪೊರೆ. ಇವು ಯೇಕಾದಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವೇ ಹೊರತು ಇವಳು ಯಾವುದನ್ನು ಹುಡುಕು ತಿದ್ದಲೋ ಅದುಮಾತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲೇಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಿಜಾಂಶ ತಿಳಿದೀತು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಪರಮಾಪ್ತನಾದ ಪ್ರಭಾತನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕೇಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತೋರಿತು. ಹೇಳಿಯೂ ಕಳು ಹಿಸಿದಳು.

ಪ್ರಭಾತನು ಬಂದನು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಅತ್ಯಾತುರ

ದಿಂದ ಗಂಡನ ಸವಾಚಾರವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಭಾತನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿದನು. ಪ್ರಭಾತನ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿಯೇ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಕಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಪ್ರಭಾತನೂ ದಾಸಿಯೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವಳು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು, ಅಯ್ಯೋ, ದೈವವೇ! ದುಃಖವೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೋಸ್ಕರವೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದೆಯಾ? ಇರಲಿ. ಎಷ್ಟು ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟರೆಕಾನೆ ಸರಿಹೋದೀತು? ಇನ್ನು ಸ್ಥಿರಳಾದೆನು. ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಸಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದನು, ಎಂದು ಎದ್ದುನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಇನ್ನಾವುದೂ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪ್ರಭಾತನನ್ನು ಕುರಿತು-ಬಳ್ಳೇಯದು, ಇನ್ನುಮುಂದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಏನು? ಎಂದಳು.

ಪ್ರಭಾತ-ನಾನು ತಾನೇ ಏನು ಹೇಳಲಿ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಇದುವರೆಗೂ ನಾನು ವಿಚಾರಶೂನ್ಯಳಾಗಿ ದ್ದೆನು. ಸಂಸಾರ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಈಗ ಅವೆರಡೂ ಹೋದವು. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದು ಆಗಲಿ.

ಪ್ರಭಾತ-ಅದೇನು?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಸುಖವು ಬರೆದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಲು ಅಡ್ಡಿ ಏನು ಇದೆ?

ಪ್ರಭಾತ-ಅದೇಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಬೇಕು ? ಅದು ಆಗಲಾರದು. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವನು. ಆ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಣಿ ಮತ್ತಾರು ? ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಲ್ಲವೇ ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೇನು ? ಭಿಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೇನು ? ಆ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ನನಗಾಗಬೇಕಾದುದೇನು ?

ಪ್ರಭಾತನು ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ-ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಏಕೋ ಭಯವಾಗುವುದು. ಯಾವ ಯುಕ್ತಿವಾದವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಎందుಕೊಂಡು, ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು- ನೀನು ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ತಾನೇ ನಿನಗಾಗುವುದೇನು ? ಕಾಳೀಕಿಶೋರನು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತ. ನಿನಗೆ ಈರಿತಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಟ್ಟರೂ ಇಡಬಹುದು. ನೀನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಮತ್ತೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಅವನ ಹಾಗೆ ನಿನೂ ದುಡುಕಬೇಡ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಎಂದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಅವರು ಹಠವಾದಿಗಳೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವರು ಹಿಡಿದ ಹಠವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡತಕ್ಕವರಲ್ಲ. ಅವರು ಸನ್ಯಾಸರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗತಕ್ಕವರಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು. ಅದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸನ್ಯಾಸವೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯೇ ಆಗುವೆನು.

ಪ್ರಭಾತನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ--ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗುವದೇನೋ ಸುಲಭ. ಅನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟರೆ ಸರಿಹೋಗುವುದುತಾನೆ ಕಷ್ಟ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಪತಿಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು. ನನ್ನ ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡು. ಆಮೇಲೆ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಇದ್ದಂತೆ ಆಗಲಿ, ಎಂದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ —ಬೆಳೆಯ ಲಕ್ಷಣವು ಮೊಳೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೋರುವುದು. ಹಾಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಾಗುವಂತೆ ಇದ್ದರೆ ಈಗಲೇ ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಿ. ಮನೆ ಮಠ ಮುಂತಾದುವಾಳದೂ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸನ್ಯಾಸವು ಪೂತ್ರ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಭಾತ-ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸನ್ಯಾಸವೆಂದ ರೇನು? ಯುವತಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಫಲಿಸಿತು ? ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುರಿಯಾಗಿ ಪಕ್ಷಿಸಿಕ್ಕೊಂಡು ದಾನಧರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ದೇವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವನು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸನ್ಯಾಸವೇ ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಪರದೈವ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳು, ಎಂಬಗೂ ಪತಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇಹ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಗೆ ಪತಿಯೇ ಗತಿ. ಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮನೆಯೇ ಮಸಣ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದ ಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿಯೊಡನೆ ಇರುತ್ತಾ ಪತಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಷ್ಟು ಧನ್ಯರೋ! ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ, ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯೆ! ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸುಡು. ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೂ ನಿಂದಿಸು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ಭೂತವಾದ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಧಕ್ !

ಪ್ರಭಾತ-ಈ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಬಂದುವಿಧ. ಮುಂದಣ ಆಲೋಚನೆಯು ಲೇಶವಾದರೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನಬಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬಿಡುವರು. ಮುಂದಣ ಅನರ್ಥ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರೆ ! ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಬಂದುಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ. ನಿನಗೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವು ತಕ್ಕುದೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆನು. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಹು ಅನರ್ಥಗಳು ಉಂಟಾಗುವುವು.

ವಿಯೋಗಿನಿ--ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವು ಯುಕ್ತವೋ ಅಯುಕ್ತವೋ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇನು? ಆದರೆ ನನ್ನ ಈಗಿನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸನ್ಯಾಸವು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ.

ಆದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಸನ್ಯಾಸವು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ನಾನು ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ. ಹಾಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವುಂಟಾದೀತು. ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರಬೇಕೆ ? ಪಾತಿವ್ರತ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಿಯೇ ತೀರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀರು ಕಟ್ಟಿಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಕಂಠವು ರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಳುವು ಬಂತು. ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು.

ಪ್ರಭಾತ-ನೋಡು. ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವು ಬಹು ಕಠಿಣ. ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗುವಂತೆ ಭಾಷಿಸಿದೆಯೋ ? ಮಿತಾಹಾರದಿಂದಲಾಗಲಿ, ನಿರಾಹಾರದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮವನ್ನಾಚರಿಸಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಬಿಡುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವು ತಾನೆ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಯದು ? ನೀನು ಕುಲಾಂಗನೆ. ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದವಳೇ ಅಲ್ಲ. ಬದತಕ್ಕವಳೂ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಜನಸಾಧಾರಣವಾದ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದು ನಿನ್ನಿಂದಾಗುವುದೆಂದರೇನು ? ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಮೊದಲಿದ್ದ ಆ ನಾಚಿಕೆಯು ಈಗಲೂ ಇದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವಿರೋ? ಆ ಹಾಳು ನಾಚಿಕೆಯೇ ಈ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿತ್ತು. ಯಾವನು ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದನೋ ಆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಹಾಳು ನಾಚಿಕೆಯೇ ಅಗಲಿಸಿತು. ಅನುಭವಿಸಲಿ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಷ್ಟಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದುದು ಆ ಹಾಳು ನಾಚಿಕೆಯೇ. ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರದೂಷಿ ಸಬೇಕಾದುದೂ ಆ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನೇ. ಮುಂದೆಯೂ ಬಹು ಕಷ್ಟವುಂಟಾಗುವುದು ಆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೇ. ಇನ್ನು ಆ ನಾಚಿಕೆಗೆ ನನ್ನಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನು.

ಪ್ರಭಾತನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹುವ್ಯಾಕುಲವಾಯಿತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು-ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ; ಎಂದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕರೆಯಿಸಿದೆನೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ.

ಪ್ರಭಾತ-ಹಾಗಾದರೆ ಬೇಗಹೇಳಬಹುದು. ನಾನು ಈ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿರಲಾರೆನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಒಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿ. ನನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನದು. ನಿನ್ನ

ಸ್ನೇಹಿತನ ಸಂಪತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಯೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿವೆ. ನಾನು ಈಗಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸರ್ವಸ್ವಕ್ಕೂ ನೀನೇ ಯಜಮಾನ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಅದನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಭಾತನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಮಿಂಚಿನ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಪ್ರಭಾತನು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದನು. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ—ನನ್ನ ಅಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಯಜಮಾನತ್ವವೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾರೂ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆವಸಂಶಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು. ಪ್ರಭಾತನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತಲೆ ತಿರುಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಯು ಹೊರಟುಹೋದಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇದುವರೆಗೂ ಅವಳು ಲಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ಅದು ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಈಗ ಅವಳು ಸನ್ಯಾಸಿನಿ. ಇದು ವರೆಗೂ ಅವಳ ಮೈ ಮೇಲೆ ಸೊಗಸಾದ ಪೀಠಾಂಬರ. ಇಂದಿನಿಂದ ಅವಳ ಮೈಮೇಲೆ ಕಾಷಾಯ; ಇದುವರೆಗೂ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ, ಇಂದಿನಿಂದ ಕಮಂಡಲು. ಇದು ವರೆಗೂ ರತ್ನದ ತೊಡುಗೆಗಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ದಂಡ.

ಇದುವರೆಗೂ ಅವಳ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರೀ ತಿಲಕ. ಇಂದಿನಿಂದ ವಿಭೂತಿ. ವೇಷವಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿನಿ. ಅಯ್ಯೋ ! ವಿಯೋಗಿನಿಯು ದಿಟವಾಗಿಯೂ ಇಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಚ್ಚಿಯಾದಳು. ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಹೊದೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನ್ನವಿಲ್ಲ. ಊರೂರನ್ನು ಅಲೆವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ. ಆ ಮೂರಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಗುರುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆ ಗುರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು.

ಗುರು--(ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ) ಅವ್ವಾ ! ಇದೇನು ಈ ವೇಷ ?
ವಿಯೋಗಿನಿ--ಇದು ನನಗೆ ಉಚಿತವಾದ ವೇಷವೇ ಸರಿ.
ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ.

ಗುರು-ಅಯ್ಯೋ ವಯಸ್ಸೆ ! ನೀನು ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ ಲೋಕದ ಜನಗಳ ನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ?

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಿಂದಿಸಲಿ. ಲೋಕವೇಬೇಡದ ನನಗೆ ಲೋಕದವರ ಅಡಿಕೆಯಿಂದ ಆಗುವುದೇನು ?

ಎಂದು ಆ ಗುರುವಿನೊಡನೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಿಸಿ ಮತ್ತೆ—ಗುರುದೇವ ! ತಾವು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದಿನ ವಾಸಮಾಡಿರುವಿರಿ. ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು

ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬಾರದೆ ? ಎಂದು ಅವನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಗುರುವಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಏನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-ಗುರುದೇವ ! ಏತಕ್ಕೆ ಸಾವಕಾಶ ? ನಾನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರುವೆನು. ಪ್ರಸಂಜದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲಾರದು.

ಗುರುವಿನ ಬಾಯಿಂದ ಯಾವ ಮಾತೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಜಗಚ್ಛ್ವೇದವಾದ, ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹ್ವೇಣ ಕಾಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದು ಹೊರಟನು. ಅವಳೂ ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೊರಟಳು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವರೆಲ್ಲರೂ ಇವಳು ಸಾಧಾರಣಳಲ್ಲ, ಕೈಲಾಸವಾಸಿನಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯೇ ಸರಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಹೋದರು.

ವಿಯೋಗಿನಿ ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಿನಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಇಂದು ನೀನು ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಳಾದೆ.

— — — 0 — — —

ಎಂಟನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾದ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಇಂದಿನಿಂದ ಕಾಶೀ ವಾಸಿನಿಯಾದಳು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ, ಅಮೇಲೆ ದೇವರ ದರ್ಶನ, ಇವೇ ಅವಳ ಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿ

ದ್ವಿವು. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಕಾಶೀಧಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ಸಾಧುಜನರನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ ? ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಸಂದರ್ಶನವು ಆದೀತೆಂಬ ಆಸೆಯು ಇನ್ನೂ ಇವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಯಿತು. ಕಾಶೀವಾಸಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಪತಿಯ ದರ್ಶನವು ಲಭಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವುಂಟೇ. ಉಂಟು. ಕಾಶೀ ಜ್ಞೇತ್ರವು ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಾಧು ಜನಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ವಾದುದು. ಸಕಲಸಾಧುಗಳೂ ತಂತಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಕ್ಷೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವರು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಂದಾದರೂ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಕೈಗೂಡಿಯೇ ಗೊಡುವುದು, ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ವರುಷವು ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಇವಳ ಕೋರಿಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ದಶಾಶ್ವಮೇಧಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆಯೇ ಚಕಿತಳಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಬಲು ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯು ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ಆ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬೇಗನೆ ಓಡಿಬಂದು ಈಕೆಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿಯಲು ಬೇಕಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವಳು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಳು. ಆದರೆ ಇವಳು ಏತಕ್ಕೆ

ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಎದ್ದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತ, ತಾನು ಯಾವ ಕಡೆ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೂರ್ಛಿತಳಾದಳೋ ಅದೇ ಕಡೆಗೆ ಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಡಿಗೆಯು ಮೆಲ್ಲನಾಯಿತು. ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಡೆದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕಾಲೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ನಿಂತಳು. ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿ ದ್ದನು. ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ಇನ್ನಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಇವಳನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನಪರನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಾಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಗಳಿಗೆಯಾಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ, ಹೀಗೆಯೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ಆಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಗಗನಮಣಿಯಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯುಚ್ಚವಾದ ಯೌವನಾ ವಸ್ಥೆಯೂ ಒದಗಿತ್ತು. ಆ ಯೌವನಕ್ಕೆ ಮಿತಿಯೇ ಇರ ಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವೇ ತಲ್ಲಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಯಾವದೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಜೊರಗೆ ಜೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಹದ ರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಔದ್ಧತ್ಯವನ್ನು ಯಾರುತಾನೇ ತಗ್ಗಿಸ ಬಲ್ಲರು. ಯಾರು ತಾನೆ ಸಹಿಸಬಲ್ಲರು. ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮರುಕವೇ ಇಲ್ಲದೆ ದಿನಮಾಣಿಯು ನಿರಂಕುಶಪ್ರವರ್ತನದಿಂದ

ಗಗನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
 ದಮನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವೇದಿಯನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಸೈರಿ
 ಸಬಲ್ಲರು ! ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗೇವಾತ್ರ ಅದಾವಕಾರಣ
 ದಿಂದಲೋ ಅಸ್ಥಿ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವೂ ಹಿತಕರವಾಗಿಯೇ
 ಇದ್ದಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ದೃಢಪ್ರತಿಜ್ಞಳಾಗಿ
 ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಸನ್ಯಾ
 ಸಿನಿಯು ಇನ್ನೂ ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾ
 ದರೋ ಅಡಿಗಡೆಗೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ
 ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗುವನೋ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
 ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಸಂಜೆಯು ಸಮೀಪಿಸುತ ಬಂದಿತು. ಅದರೂ
 ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಕಣ್ಣು ತಿರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇವಳ ಉದ್ದೇಶವು ಮೇರೆ
 ದಷ್ಟಿತು. ಅದರೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
 ಇನ್ನೂ ಕಾದಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆಯೂ ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ತಡೆಯ
 ಲಾರದೆ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯ ವಾದತಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದಳು.
 ಒಡನೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಧ್ಯಾನಭಂಗವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು
 ನೋಡಿದನು. ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ಇವಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು.
 ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಇದೇನು ಕಾರಣದಿಂದ ಈಕೆಯು ಈರೀತಿ
 ಬಿದ್ದಿರುವಳು, ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ-ನೀನು ಯಾರು ? ನಿನಗೇ
 ನಾಗಬೇಕು ? ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.
 ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಸನ್ಯಾಸಿ--ನೀನು ಯಾರು ? ನಿನಗೇನಾಗಬೇಕು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--(ಬಹುಕಷ್ಟದಿಂದ) ನಾನು ಅರಾದರೇನು?

ನಾನೊಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿನಿ. ನನಗಾಗಬೇಕಾದುದೂ ಇನ್ನೇನು ಇಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲೂ ಆರೆನು. ನನ್ನಜೀವವಿರುವವರೆಗೂ ಸಿಮ್ಮ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಸನ್ಯಾಸಿ--ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯುಕ್ತವೆ? ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೋಪಬಂದೀತು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--ನನ್ನನ್ನು ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆಂದಿಗೂ ಲೋಪವಾರದು.

ಸನ್ಯಾಸಿ--ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--(ಎದ್ದು) ಈ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಹೋದರಾ ?

ಸನ್ಯಾಸಿ--(ಬಲಹೊತ್ತುಯೋಚಿಸಿ) ಸಿಮ್ಮನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಬಳಿಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಇಂತಹಳೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲಾರೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು, ಇದಿರಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹವು ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಹೊರಟಿತು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ-ನೀನು ಪರಿಚಿತಳೇ ಅಗು, ಅಪರಿಚಿತಳೇ ಅಗು, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾರೆನು ಅದು ಅಧರ್ಮ, ಎಂದನು, ಒಡನೆಯೇ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ಪ್ರಭು ! ನಿನ್ನ ದಾಸಿ, ಸಹ

ಧರ್ಮಿಣಿ, ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ, ಸಾವಿರ ಮಾತೇನು, ನಿನ್ನ ಅರ್ಥಾಂಗಿ,
ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಸನ್ಯಾಸಿ-(ಸ್ತಬ್ಧನಾಗಿ) ಏನು ಏನು, ನೀನು ವಿಯೋಗಿನಿಯೇ!

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ-ಹತಭಾಗ್ಯ, ವಿಯೋಗಿನಿಯಲ್ಲ.

ಆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಂತಹ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಬಗೆಯಾದ ವ್ಯಸನವು ತಲೆದೋರಿತು. ಅದರೂ ಸ್ಥಿರ
ಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೋರಗೊಡದೆ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ
ಸಂವರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸನ್ಯಾಸಿಯು

ವಿಯೋಗಿನಿ! ಇದೇನು ಈ ವೇಷ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ-ಪ್ರಭು! ತನುಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ವೇಷ.
ಯಾವ ದಿನ ನನ್ನ ನಾಚಿಕೆಯು ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿ
ಮಾಡಿತೋ, ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದಾಗಿನಿಂದ ನಾನು ಆಲಜ್ಜೆಗೆ
ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ವೇಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆನು.

ಸನ್ಯಾಸಿ-ವಿಯೋಗಿನಿ! ನೀನು ಪುನಃ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು.
ನಾನುಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವ
ಆಸೆಯು ಬೇಡ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜಿಹಾಸೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದಿ
ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಲಾರೆ.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ-ಜೀವಿತೇಶ! ನೀನೇ ನನಗೆ ಸಕಲ ಧರ್ಮ
ಸ್ವರೂಪನಾದವನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ
ನನಗೆ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಯದು?

ಸನ್ಯಾಸಿ--ಸಂಸಾರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಾಲನೆ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡಿರು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--ಏನು ? ನೀನಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರವೇ ?

ಸನ್ಯಾಸಿ--ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಜನಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆ
ಯಿಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಡಿ
ಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಧರ್ಮವನ್ನೇಕೆ ಅಚರಿಸಬಾರದು ?

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ! ನೀನು
ಅವುದನ್ನೂ ಕಾಣದವನಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದೇ ಇರುವೆ.
ನಿನೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ನಾನೆಷ್ಟರವಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿ
ಸೇವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರವು ಉಂಟೆ ? ಅಂತಹುದು ಸಂಸಾರ
ವಲ್ಲ. ನಿಸ್ಸಾರ.

ಸನ್ಯಾಸಿ--ಅಯ್ಯೋ, ಮೂಢಳೇ ! ಇದೇ ಬುದ್ಧಿಯು
ಮೊದಲೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಅನರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದವೆ ?
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಹಜವಾದ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಯವರಿತು ಒಡವೆ
ಯಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ನೀನು ಸಮಯವನ್ನ
ರಿಯದೆ ನಿನ್ನ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಅದು
ಹೋಗಲಿ, ವಿಯೋಗಿನಿ ! ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಡಬೇಡ. ಖಂಡಿ
ತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ನಾನು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಆ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ; ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರಟುಹೋಗು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿ--ನನಗೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವೂಯಿಲ್ಲ.
ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನೊಡ

ನೆಯೇ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸಹಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ಇರುವೆನು.

ಸನ್ಯಾಸಿ—ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಯಾವ ಬಗೆ ಯಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಲಾರೆನು. ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸಹ ಧರ್ಮಿಯೆಂದರೇನು? ಗೃಹಿಣಾದರೆ ಸಹಧರ್ಮಿ, ನಾನು ಗೃಹಿಯಲ್ಲ. ವಿಯೋಗಿನಿ ! ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನನ್ನ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಡಿಮಾಡಲು ನಾನು ತಾನೆ ಯಾರು ? ಇದೇ ಕಡೆಯಮಾತು. ಇನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನೀನು ನಿಲ್ಲಕೂಡದು. ದಯವಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗು. ಹಾಗೆ ನೀನು ಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಒಂದು ಏನ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ದಿನ ವಾದರೂ ತನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನನ್ನು ಹೊಂದುವೆನೆಂಬ ಆಸೆ ಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆ ಆಸೆಯು ಇನ್ನೇಕೆ ? ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬಯಲಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಅವಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಈ ಪ್ರಾಣದಿಂದೇನು ? ಸನ್ಯಾ ಸಿಯು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಆ ಕೂಡಲೆ ಮತ್ತಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಪ್ರವಾ ಹದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತುಗ ಳಿಗೆ ಯಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾತ್ರಿಯೇ ಅದರೂ ಕತ್ತಲೆಗೇನೂ

ಯಾಜಮಾನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಿತಾಕಾಂತನಾದ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ರಮಣಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡು ವಾಲು ಮಾಡ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಳೀಕಿಶೋರನಂತೆ ಅವನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನೆ? ಬಹು ವಿನೋದವಾಗಿ ರಜಸಿಯೊಡನೆ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹಾಲನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು ಬಿದ್ದಿತ್ತಾದಕಾರಣ ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಸತ್ಯಗುಣೋಪೇತನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿತ್ತು. ಎಷ್ಟದೂರ ನೋಡಿದರೂ ಹಾಲಿನಂತೆ ಮನೋಹರವಾದ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸತ್ಯಗುಣಾತ್ಮಕನಾದ ಭಗವಂತನ ವಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಸೇರಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯವು ದೊರಕೀತೆ? ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುವುದಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡುವಳು. ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವಳು. ಒಂ ಗೊಂದು ಸಲ ಭಗವಂತನೇ! ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡುವೆಯಾ? ಮಹಾತಾಯೇ, ಗಂಗೆ! ನಿನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಪಿನಿಯಾದ ನನಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕೊಡುವೆಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳುವಳು. ಈ ಸಲಪ್ರವಾಹ ವನ್ನೇ ನೃಪ್ತಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲೆಗಳು ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದು ಗಂಭೀರನಾದದೊಡನೆ ದಡದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿ ದ್ದುವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾಯೆ ಈಗ ನಾನು ಧನ್ಯಳಾದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಬಾ ಎಂದು

ಕೈಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆ. ಈಶ್ವರಾ ! ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಾಳು ನನ್ನ ಶಾಲಿಗೆ ತೀರಿತೆ ? ತಾಯೆ ! ಎಂದು ಗಂಗಾ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ದುಡುಂ ಎಂದು ಸದ್ದಾಯಿತು. ನೀರು ಮೇರೆದಪ್ಪಿತು.

ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸದ್ದು ಸನ್ಯಾಸಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ವಿವೇಚನಾಪರನಾದುದರಿಂದ ಈ ವಿಯೋಗಿನಿಯೇ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಅಕಟಾ ! ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿರಪರಾಧಿನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಕಾರಣನಾದೆನೆಲ್ಲ ! ಎಂದು ಕೂಡಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗುರುತುಹಿಡಿದು ತಾನೂ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟನು.

* * * * *

ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮೃತಪ್ರಾಯವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯ ದೇಹವು ಅವನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅವಳ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಉಪಚಾರಗಳಾವುವೋ ಅವೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದಾನೆ. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತನವುಂಟಾಯಿತು. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ಅಲ್ಲಾಡಿದವು. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಉಸಿರಾಡ ತೊಡಗಿತು. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಒಂದು ಸಲ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ರಂಪೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತಾ ಮೇಲೆ

ನೋಡಿದಳು. ತಾನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನುಲಿಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿತು. ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಬಹು ಸಂಕಟವಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತು ಯಾರೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನೇ ಕುರಿತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಸನ್ಯಾಸಿಯು-ವಿಯೋಗಿನಿ ! ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆಯು ಮಹಾ ಪಾತಕವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದೆಯಲ್ಲಾ ! ಏತಕ್ಕೆ ಈ ಪಾಪಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತಳಾದೆ ? ಎಂದನು.

ವಿಯೋಗಿನಿ-(ಕುಗ್ಗಿದ ಸ್ವರದಿಂದ) ನಾಥಾ ! ಇದು ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆಯಲ್ಲ. ಇಚ್ಛಾಮರಣ. ಈ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಈ ರೋಕಪಾವನವಾದ ಗಂಗಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಚರಣಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾತಕವು ಬಂದೀತೇ ?

ಸನ್ಯಾಸಿ-(ದೀರ್ಘನಿಶ್ವಾಸದೊಡನೆ) ವಿಯೋಗಿನಿ ! ನಿನನ್ನು ಬಹು ಕಷ್ಟವಟ್ಟು ನೀರಿನಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿದೇನೆ. ಹೇಗಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಯೋಗಿನಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಕಳು. ಆ ಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ನಗುತ್ತಿದಾನೆ. ಈ ನಗುವು ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಯಿತು. ಆಗ ವಿಯೋಗಿನಿಯು-ಪ್ರಾಣನಾಥ

ನಿನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ನಿನ್ನ ಮುಖ
 ವನ್ನ ನೋಡುತ ನೋಡುತ ಸಾಯುವ ಸಂತೋಷವು ಪೂರ್ವ
 ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು
 ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ? ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂತಹ ಸುಖ
 ಮೃತ್ಯುವು ನನಗೆ ದೊರೆತೀತೆ! ನನ್ನ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು
 ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ನನ್ನ ಸರ್ವಾಪರಾಧ
 ವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸು. ಪರಲೋಕಯಾತ್ರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು
 ಕೊಡು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇನೋ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆಯಾದರೂ
 ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯು ಚಿರಕಾಲ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸು.
 ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವನಾಶಕರವಾದ ಆ ನಾಚೆ
 ಕೆಯು ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೇರದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡು,
 ಎಂದಳು. ಈ ವೇಳೆಗೆ ಮಾತುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರಡ
 ಲಾರದೇ ಹೋದವು. ಕಣ್ಣಾಲಿಯು ತಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದ
 ಲಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಚರಣದಲ್ಲಿಡ
 ಬೇಕೆಂದು ಕೈನೀಡಿದಳು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು
 ಸಲಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದುಬಗೆಯ ಸ್ವರವು ಹೊರಟಿತು. ಆಗ
 ಮತ್ತೆ ತೊಡಲು ಮಾತಿನಿಂದ-ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಡು, ನಾನು
 ಹೋಗಿ---

ಹೀಗೆನ್ನುತ ಎನ್ನುತ ವಿಯೋಗಿನಿಯ ನೇತ್ರಪದ್ಮವು
 ಚಂಪ್ರಾತಪದಿಂದ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ
 ಬಂದಿತು. ದೇಹವು ನಿಷ್ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಆಗ ಸನ್ಯಾಸಿಯು
 ಕಾಳೀಕಿಶೋರನಾಗಿ ಹೋದನು. ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ

ತೊಯಿದು ಹೋಯಿತು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೋ !
 ಎಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ—ವಿಯೋಗಿನಿ !
 ವಿಯೋಗಿನಿ !! ಹಾ ವಿಯೋಗಿನಿ !!! ನೀನು ಹಿಂದಿರುಗಿಬಾ
 ರೆಯಾ! ಈ ಸನ್ಯಾಸಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಿಲೋದಕ ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ
 ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನು-ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡು
 ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಕರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ,
 ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ನಾನೇ ಕಲ್ಲು ಹಾಕಿ
 ಕೊಂಡೆನು. ವಿಯೋಗಿನಿ ! ಹೋದೆಯಾ ! ಹೋದೆಯಾ !

ವಿಯೋಗಿನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋದವು.

ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

—o:—

